

HERINNEREN EN ONTMOETEN

Visienota voor de kerkhofsite van Neerijse.

Wergroep Neerijse 2030
november 2024

Vooraf:

De kerkhofsite vormt samen met de kerk het hart van de dorpscentrum van Neerijse. Naast de eigenlijke begraafplaats links en rechts van de toegangsreef bevat de site nog een aantal aangrenzende zones. Gezien de bijzondere inplanting van de kerk op een helling en omgeven door straten, is het niet evident om deze centraal gelegen plek in het dorp een bestemming te geven die past bij de hedendaagse noden.

Na meerdere samenkomsten ter plaatse, brainstorms en veel overleg zijn we wel tot een plan gekomen dat toekomstgericht is, een plan dat deze site zal opwaarderen en de leefbaarheid van ons mooie dorp ten goede zal komen.

Dit plan kan beschouwd worden als een verdere uitwerking van de geïntegreerde visie en gebiedsprogramma zoals uitgewerkt door Atelier Romain op basis van de input tijdens de twee dorpsateliers eind 2023.

Tegelijk lopen we met dit plan vooruit op de gesprekken die binnen afzienbare tijd zullen volgen over de her/nevenbestemming van de kerk..

Doelstelling:

In onze huidige maatschappij is de functie van een begraafplaats meer dan een laatste rustplaats voor overledenen. Het is geworden tot een plek waar je tot rust kan komen, kan bezinnen, herinneringen kan ophalen over overledenen enz. Maar begraafplaatsen worden ook meer en meer plekken waar mensen elkaar ontmoeten, in alle rust met elkaar kunnen praten en genieten van elkaars gezelschap.

We zien dan ook 2 functies voor deze site:

- herinneren
- ontmoeten

Zonder teveel te raken aan de huidige functie van het kerkhof (herinneren) willen we deze plek graag meer ontwikkelen als een plek waar mensen elkaar ook kunnen ontmoeten. In Neerijse is er immers een gebrek aan ruimte of plek waar je makkelijk kan afspreken of even kan halt houden (rustpunt) als je langs ons dorp passeert.

De kerk is centraal gelegen - alle wegen/wandelwegen komen hier op uit – en daarom ideaal voor deze functie.

Uitwerking en voorstel:

Hiervoor delen we deze site graag op in 3 verschillende zones, doen we voorstellen per zone en houden we rekening met de nota 'stavaza acties Neerijse_juni 2024' zoals bezorgd door het college van schepenen en burgemeester.

Zone A en B: De bovenkant (Dorpstraat langs de kerk)

Zone C en D: De begraafplaats en toegangsweg via de trap

Zone E en F: De benedenkant (Berm en Beekstraat tot aan de kerktrappen)

=> zie plan onder met de verschillende zones

Zone A en B: De bovenkant: Ontmoeten

Vak A:

Het plantvak van de eik verbeteren en vergroten door schors te verwijderen en te vervangen door gras en bloemen.

De parkeerplaatsen ontharden en vervangen door een zitzone tussen de eik en de ingang van de kerk (plan Tim toevoegen). Deze zone kan dienen als afspraakpunt, ontmoetingspunt, wachtzone voor mensen die samen op stap gaan, hun kinderen van school halen, of even willen halt houden tijdens hun doorreis. (te voet, met de fiets...). Naast de toegangsweg naar de kerk blijft er plaats behouden voor een ceremoniewagen.

De zone tussen de eik en de bocht van N253 kan een groene zone worden met een bloemenweide of andere aanplantingen (lage struiken of hagen)

Vak B: Het plantvak van de eik verbeteren en vergroten door schors te verwijderen en te vervangen door gras en bloemen.

Aangezien het bushok hier op termijn zal verdwijnen en naar het hoppin punt gaat verhuizen biedt dit de mogelijkheid om deze zone ook aan te pakken:

- parkeerplaatsen onder de eik vergroenen door met grasdallen te werken
- zone achter de huidige bushalte kan worden onthard, aangeplant met enkele struiken en bomen en een bank met zicht op de kerk

Zone C en D: Begraafplaats: Herinneren en Ontmoeten

We zouden willen vertrekken van het plan dat de gemeente heeft opgemaakt voor de herinrichting (vergroening) van het kerkhof en waarin al veel aanpassingen opgenomen zijn: snoeien van de taxussen waardoor de zichtbaarheid over het kerkhof beter wordt, vergroening, strooiweide, nieuwe bomen ... maar er zijn nog verbeteringen mogelijk.

Vak C: kerkhof langs kerkmuur aan de beekstraat

In de zone voor de graven links van de toegangsweg (waar de letter C staat in vak C) zien we ruimte voor een ontmoetingsplek voor rust en bezinning. Via een doorgang bovenaan de taxushaag kan je deze zone betreden vanop de grens tussen vak A en vak C.

Deze zone zou ong. 40m² bedragen, ligt lager dan de Dorpsstraat en is daardoor meer afgescheiden en geschikt als intiemere plek voor bezinning of een privé-gesprek. We zouden daar willen opteren voor

een intimistische plek met enkele zitplaatsen of bankje, ideaal voor bezoekers van het kerkhof. Als de werken aan de begraafplaats verder worden uitgevoerd kan er rekening gehouden worden met dit idee.

Dit betekent wel dat er op die plek enkele wachtstenen voor graven zullen moeten verwijderd worden. En mogelijk ook een 3-tal graven zullen moeten verplaatst worden. We beseffen dat dit ingrijpend is maar aangezien er het plan voor de herinrichting van dit stuk van het kerkhof nog in uitvoering is, zou dit samen kunnen uitgevoerd worden

Het kerkhof bevat 31 graven met erfgoedwaarde en een oorlogsmonument. Het gaat meestal om graven van personen die een belangrijke rol hebben gespeeld in ons dorp. De herinnering aan deze overledenen moet levend gehouden worden. Dit moet zeker behouden blijven en we willen de bewoners van Neerijse betrekken bij de opwaardering van deze graven. Hiervoor zou in samenwerking met de Heemkundige Kring een project kunnen opgezet worden, waarbij op zoek gegaan wordt naar de herkomst en de achtergrond van personen die er begraven liggen. Aanvullend hierbij willen we ook pleiten voor een andere verlichting op de toegangsweg naar de kerk. Momenteel is deze in de grond verwerkt wat zorgt voor verblinding en slechte zichtbaarheid 's avonds.

Vak D: Trap en pad langs de kerkhofmuur

We stellen voor om de kerkhofmuur als een herinneringsmuur in te richten. Met oude foto's van overledenen (de typische ovale graffoto's die we van de verwijderde graven recupereren, dit idee komt van de begraafplaats in Leuven waar ze dat ook gedaan hebben) kunnen we deze muur een nieuwe bestemming geven. Dit kan uitgebreid worden met foto's en herinneringen die de inwoners van Neerijse op deze plek aanbrengen.

vanaf de trappen is de toegangsweg enkel bruikbaar voor voetgangers en dus kan hij 'minimalistischer' uitgevoerd worden waardoor meer ruimte ontstaat voor groen. We zien hier een mogelijkheid om een smallere (ontharde) voetweg aan te leggen Aan de kant van de woningen, in de 'betonnen gracht', zouden er planten (haag, inheemse struiken, wilde bloemen...) kunnen aangeplant worden.

Zone E en F: Benedenkant: Vergroenen en veilige mobiliteit

Vak E: we stellen een aangepast beheer van de zuidflank voor om de biodiversiteit van dit deel van de site te versterken.

Vak F: hoe een aanpassing van de Beekstraat kan bijdragen tot het opwaarderen van de kerkhofsituatie? We zien 2 opties. In de eerste blijft de verkeerssituatie in de Beekstraat ongewijzigd, de tweede kan enkel gerealiseerd worden via eenrichtingsverkeer:

- a- we pakken enkel de parkeer/glasbak zone aan: deze wordt voorzien met plantvakken met enkele hoogstambomen (een derde eik) en de parkeerplaatsen worden vergroend door met grasdallen te werken. De Beekstraat blijft voor de rest onveranderd.
- b- We pakken ook de stoep rond de kerk in de Beekstraat aan en maken deze breder zodat je veilig te voet (en met een rolstoel) rond de kerk naar boven en beneden kan. Dit is momenteel niet mogelijk. Onderaan de trappen komt er dan ook extra ruimte vrij waar er dan plaats komt voor enkele bomen en struiken. De Beekstraat zou daardoor iets smaller worden (en de stoep dus breder) waardoor in de lengterichting plaats is voor extra parkeerplaatsen voor de auto (ter vervanging van de huidige plaatsen aan de glasbollen). Consequentie is dan wel dat de Beekstraat een éénrichtingsstraat zou worden, wat zorgt voor een vlottere doorstroming EN extra parkeerplaatsen. Zie ook ontwerp van Atelier Romain voor deze zone.

Mvg,
Werkgroep Neerijse 2030.

Bijlages:

Hierbij enkele voorbeelden van dorpskernen en begraafplaatsen waar we ons graag op laten inspireren voor Neerijse.

Bank:

Pleintje:

Troostmuur:

Urnenmuur:

Gemeenteplein rond 1945: er staan meerdere bomen/groen waar nu de bushalte is

Gemeenteplein rond 1970: let op de hoogte van de 'eewwsteen' aan de eik.

De eik nu: de 'eeuwsteen' is deels 'ingegraven' wat nefast is voor de eik.

Parking: deze is verhoogd tov de oorspronkelijke kerkmuur waardoor ook de eik meer is ingegraven.